

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. De requisitis ex parte conficientis instrumentum publicum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

Unde, quando *L. 20. C. h. t.* dicitur: *comparationes literarum ex chirographis fieri, & aliis instrumentis, que non sunt publicè confecta*, solum colligitur, ejusmodi comparationes, & transumpta, quæ non sunt publicè confecta, non esse formaliter *instrumenta publica*; cum quo stat esse scripturas *publicas*, si afferentur in Archivo publico.

ARTICULUS II.

De requisitis ad valorem instrumenti publici à persona publica confecti.

1789. **C**um instrumenta publica plenam fidem faciant, ut dicemus à n. 1818. extra dubium est, plura requiri non tantum in ipso scripto, seu scriptura confecta, sed etiam ex parte illam conficientis; cujus ratio ex eo sumitur; quia quod unius hominis scripturæ (quæ est quasi testis mortuus, & inanimatus) plena fides adhibeatur, etiam in præjudicium Tertii, sine alia viva voce, & adminiculo, est valde exorbitans à jure communi; cum ejusmodi fides, nec scripturæ, aut sigillo alicujus Magistratus haberi soleat, ut dicitur *c. post cessionem 7. de probat.* ubi dicitur literis Judicis ordinarii (v. g. Episcopi) credendum esse sic, ut illi standum sit donec contrarium ostendatur, sed in quæstione non cedente in præjudicium alterius; de hac enim ibi nihil definitum est; cum quæstio mota duntaxat fuerit, an *W.* communicatus fuerit? dum procurationis officium assumpsit: cum, inquam, hoc valde exorbitans sit; omnino necessarium fuit, ut, cum tales scripturæ conficiuntur, tam in ipso instrumento confecto, quam etiam in Conficiente plura exigerent ad ejus valorem, ut gravia aliorum præjudicia, contra quos, vel à quibus producuntur, justitiâ naturali id exigente, caverentur; quibus positis:

§. 1.

De requisitis ex parte conficientis instrumentum publicum.

1790. **C**ommunis tenet, non à quolibet

Tom. II.

validè confici posse instrumenta publica; sed ad hoc necessariam esse personam publicam, quæ ad id auctoritatem habeat ab eo, eo qui talem ei vim jure concedere potest. Tales porro personæ publicæ sunt Notarii, seu Tabelliones. Nomen *Notarii*, teste Suetonio in *Galba c. 5.* illis olim applicabatur, qui notis quibusdam, & compendiis dictionum, Syllabarum, & literarum aliquid breviter perstringere, non omnibus literis integrum perscribere solebant; in eadem significatione accipitur in *L. Lucius ff. de milit. testam.* ubi hæc habentur: *Titius miles Notario suo testamentum scribendum notis dictavit*; hoc est, *per literarum compendia, seu breviaturas.* Nunc autem dicitur *Notarius*, à notando, & est persona publica, ad quam spectat negotia hominis, publicè, & authenticè in publicam, & authenticam formam redigere. Cæpit hoc munus in Ecclesia à S. Clemente, qui septem Notarios creavit, ac divisit per septem Romæ urbis regiones, à quibus etiam *Regionarii* dicebantur, ut martyrum cruciatus, & mortes describerent. *Dicti à regione*: est autem Regio vicus civitatis. Unde regiones Romæ appellari cæptæ à similitudine illarum regionum, in quas orbis dividitur. Cum verò ab Antero Papa statutum fuerit, ut eorum scripta in *Scriniis* Ecclesiæ servarentur, hinc forte *Scriniarii* appellati sunt, *c. Ad audientiam, de prescript.* ubi gloss. *Prothonotarius*, inquit, est primus, seu princeps Notariorum, habens dignitatem. *Tabellio*, ut notat *Pereyra in Elucidar. n. 507. §. est autem*, est publica persona, sacramento adstricta civitati, rationes, & acta in formam publicam redigens, à principe ad hoc officium deputatus, & confirmatus: & potest sic definiri: *Est persona publica, habens officium scribendi instrumenta super contractibus, vel aliis rebus ad faciendam fidem super eisdem.* Quamvis autem aliqui distinguant

M m m

inter

inter *Tabellionem*, & *Notarium* (ut *Tabellio* fit officialis, qui munere publico instrumentis rogandis præficatur, seu, qui alterius mandato instrumenta conficit, v. g. Regis, aut Cancellarii, mandata, privilegia, & diplomata expediat: *Notarius* autem, qui ab alio dictata excipiat) plerumq; tamen uterq; terminus promiscuè accipitur; hispositis:

1791. Quæstio I. est, quis possit creare *Notarios* publicos, seu *Tabelliones*? Respons. tales creari posse à supremo Principe, vel alio in terris suis Superiorem non recognoscente. Solus enim supremus Princeps in his, quæ à jure communi exorbitant, potest aliquid constituere dispensando, vel novum jus introducendo; quod etiam intelligendum venit de his, quibus ipse hanc facultatem delegat, vel privilegio indulget; aut immemoriali consuetudine præscripserunt. Et quoniam recepta jam consuetudo habet, quod Magistratus etiam inferiores constituent *Notarios* intra territorium suum, idem de his dicendum venit, ut colligitur ex *c. cum dilectus* 9. h. t. ibi: *super tertio verò articulo respondemus, quod si consuetudo illius patriæ obtineat approbata, ut instrumentis illius Regis fides adhibeatur: vos ea securè poteritis admittere: præsertim cum supradictus Rex tante fuerit honestatis, quod ipsius instrumenta maxime auctoritatis sint in partibus Scotticæ.*

Quamvis enim scriptura, seu literæ Regis, Principis, Episcopi, & Capituli, (licet sint personæ publicæ) de jure communi censeantur *privatæ*, quia ad illorum officium publicum non pertinet instrumenti confectio, ut notat *Vallensis* h. t. §. 1. n. 5. consuetudine tamen ejusmodi scripturæ possunt habere vim instrumenti *publici*, ita, ut Rex, Princeps, vel Episcopus quoad hoc æquivalet *Tabellioni*, vel *Notario* publico per dict. *c. cum dilectus*, quod licet loquatur de rege, eadem tamen ratio est in alia persona inferiori, quod expressè tradit *Joann. Andr.* in *c. Secu-*

lars. de foro compet. l. 6. in Novell. & *Bart. in L. Servus communis. ff. de stipulat. servor.* ubi addit, quòd *Judex* per h. t. ipse possit scribere acta, & fides ei adhibeatur, si hoc habeat consuetudo, non tamen nisi in causis voluntariæ jurisdictionis, aut parvis. Cessante autem consuetudine, hoc solum poterit, si simul sit *Judex* & *Notarius*, ut notat *Innoc. in c. 2.*

Duo sunt, quæ circa *Notariorum*, vel *Tabellionum* creationem aliqui observant; primum est, quòd, licet *Notarius* officium suum exercere possit etiam extra judicium; creari tamen non possit extra illud; eò quòd talis actus sit *judicialis*; & consequenter extra territorium fieri non possit; arg. *L. fin. ff. de jurisdic. 2.* quòd non valeat statutum Magistratus inferioris; vi cuius ipse possit *Notarios* creare, vel aliis facultatem dare, creandi, licet hoc jus acquiri possit consuetudine. In ratione discriminis non conveniunt *DD.* *Innocentius* in *c. penult. h. t. num. 2.* rationem reddit, quia ad inducendam consuetudinem requiritur, ut interveniat consensus superioris Principis expressus, vel saltem tacitus: quod autem Princeps approbat, ipse facere videtur: Secus autem est in statuto.

Hanc rationem improbat *Abbas* in dict. *c. penult. n. 8.* eo, quòd valeat consuetudo, etiam ignorante Principe, introducta. Aliam ergo ipserationem dat; quia in consuetudine concurrat consensus universitatis, seu populi, qui cum possit ordinariam jurisdictionem dare, multò magis poterit tale officium concedere: at statutum Magistratus inferioris tantam auctoritatem non habet. Sed in hoc puncto rectior videtur ratio *Innocentii*; quando enim dicitur valere consuetudinem inductam etiam ignorante Principe, non excluditur ejusdem consensus *legalis*, in *c. fin. de Consuet.* Nam nullus etiam longævus usus vim legis obtinet, aut pro lege recipitur, nisi in vi legis, à Principe conditæ, usui longæv

vo concedentis auctoritatem legis, si rationabilis sit, & continuatus tempore à jure præscripto, ut diximus l. 1. tit. 4. de consuet. Quando autem dicitur, quòd consensus universitatis, vel populi, possit ordinariam jurisdictionem dare, accipiendum, non quòd solus populus, sed cum suo capite; sicut nec consuetudo dat jurisdictionem, vel error communis, etiam cum titulo; sed solus Superior, in talibus circumstantiis, accedente consensu populi, supplens defectum. Unde, quando quis ex titulo colorato, reipsa nullo, errore communi habetur pro vero, & legitimo Parocho, non populus, non error communis, sed Ecclesia jurisdictionis defectum supplet; & sic accipienda venit lex Barbarius ff. de offic. Prator.

1794. Quæstio altera est, quæ requirantur, ut quis passivè creabilis sit in Notarium? Resp. in ordine ad hoc requiri plures conditiones breviter referendas; & 1. ut tradit Sylvester in Summa V. Tabellio q. 2. debet esse natus thoro legitimo; 2. liber, non servus; hic enim capax non est officii publici; 3. ut sit instructus scientiâ ad hoc munus exercendum requisitâ; 4. ne sit Clericus in sacris, per expressum textum in c. sicut. 8. nec Clerici, vel Monachi; 5. ne sit excommunicatus vitandus; Layman, L. 1. Summa, tr. 5. p. 2. c. 2. n. 15.

1795. Not. autem, non omnes Notarios æqualis esse potestatis in ordine ad conficienda instrumenta publica; nam quidam sunt Notarii summorum Principum, & in dignitate constituti, quorum officium est, Leges, Constitutiones, Oracula, & Rescripta Principum edere, promulgare, ac subsignare, qui alicubi Cancellarii vocantur; alii deputantur principaliter ad scribenda acta judicialia, qui citationes, libellos, appellationes, positiones, sententias, & alia hujusmodi acta judicialia recipiunt, notant, & publicant; alii principaliter ad hoc assumuntur, ut contractus, testamenta, aliasque ultimas voluntates in publicam formam redi-

Tom. II.

gant; alii deputantur ad rationes publicas conscribendas, distinguendas, & pecunias recipiendas: alii denique pro locorum diversorum consuetudine aliis certis officiis destinantur. Ex his præcipuum locum tenent Notarii creati à summo Principe, Pontifice, vel Imperatore; hi enim ubique conficere possunt instrumenta, quibus creditur, adeo, ut Notarius creatus ab Imperatore, seu Imperiali auctoritate, soleat conficere instrumenta super beneficialibus, & spiritualibus.

Quæstio 3. est, an instrumentum à Notario confectum fidem faciat, si ve intra, si ve extra territorium constituentis confectum sit? Non est dubium habere vim illam, si confectum sit intra territorium constituentis pro ejusdem subditis; difficultas est, si extra jurisdictionem constituentis? Resp. Notarium extra territorium constituentis non esse personam publicam; nec in eo locum esse prorogationi jurisdictionis; cum non gaudeat jurisdictione, sed tantum officio. Quare spectato jure communi nec Notarii Pontificii extraterras, Ecclesiæ subjectas; nec Imperatorii extra terras imperii, possunt conficere instrumenta publica. Sed hoc habet plures limitationes 1. ut non procedat, si Notarius rogatus à subditis ejus, à quo creatus est, extra hujus territorium instrumentum conficeret; hoc enim valeret ad probandum intra, non autem extra territorium; ratio primi est, quia actus potestatis voluntariæ, etiam extra territorium exercitus valet; secundi autem, quia Judex alterius territorii non adstringitur credere homini, qui pro tali loco non habet personam publicam; nisi aliud habeat consuetudo. Limitatur 2. ut non procedat, si Notarius rogatus ab extraneis, intra territorium constituentis, conficeret instrumentum; nam sic jam accepisset fidem publicam, nimirum à Notario in loco, ubi habet personam publicam; nec obstat, illos, pro quibus confecit instrumentum, non esse subditos illius territorii; quia actus ab eo, qui potestatem

M m m 2

statem

statem habet, etiam à lege solum municipali, exercitus inter volentes, etiam si alioquin non subditos, valet apud omnes, quin mutatione loci auctoritatem, quam jure communi habet, amittat.

1797. Dixi supra, *spectato jure communi*. Nam Præses Provinciæ, in suæ Provinciæ homines tantum, imperium habet, & hoc, dum in Provincia est; nam, si excesserit, privatus est, ut dicitur *L. Præses 3. ff. de offic. Præsid.* ubi nota, ly *imperium*; hoc enim innuitur, quod non in extraneos, nisi volentes. Ex quo fit, Notarium extra territorium constituentis, *spectato jure communi*, censerì personam solum *privatam*; consequenter non facere fidem publicam pro instrumento inter extraneos in alieno territorio, seu jurisdictione confecto: de consuetudine tamen aliud fieri potest, ut instrumentum à Notario confectum etiam pro non subditis, ac extra territorium constituentis, obtineat vim probandi; cum ejusmodi actus non sit jurisdictionis contentiosæ, vel voluntariæ, sed potius officii; de quo V. Card. Tuschus *V. Notarius, conclus. 72. à n. 1.* Imolain *c. penult. h. t. n. 5.* & alii. Dixi officii, nimirum secularis, & meri ministerii, propter quod etiam in causis spiritualibus, ac Ecclesiasticis officium Notarii à Laico legitime exerceri potest; sic Abbas in *c. sicut, 8. Ne Clerici, vel Monachi, à n. 15.* Aliquem porrò esse *Notarium*, probatur vel instrumento creationis; vel testibus, qui adfuerunt creationi; vel instrumentis pluribus jam confectis, & ritè productis.

1798. Quæstio est 4. quæ observanda sint Notario in confectioe instrumenti publici? R. quod contractum, vel dispositionem, super qua conficit instrumentum, describat fideliter, ac integrè, nec conficiat super materia illicita; ut colligitur ex *L. 14. §. 3. C. de SS. Eccles.* ibi: *bis Tabellionibus, qui hujusmodi contractuum vetitorum ausi fuerunt instrumenta conscribere, irrevocabilis exilii animadversione plectendis.* Si autem Notarius per imperitiam parti noceat, ex justitia tenebitur ad damni reparationem, ac ejus, quod interest; de quo apud

Haunoldum *tom. 5. tr. 4. n. 364.* Baldus, *quia hodie*, inquit, *rardè ob suos errores castigantur Notarii, factum est, ut Notariorum imperitia totum mundum repleverit*; sed hoc forsan intellexit Baldus de loco, & tempore, ubi ipse scripsit; non universim; hoc enim Juris-consultus vix dicere potuit, aut debuit. Addunt communiter, exigi, ut Notarius instrumentum publicum confecturus ad id sit rogatus, vel à Judice mandatus; sic Vallensis *h. t. §. 1. n. 2.*

1799. Quæstio est 5. an Notarius rogatus teneatur per se instrumentum componere? Resp. ad hanc quæstionem dici affirmativè in *Novella 44. c. 1.* ibi: *nos autem credimus, oportere universis auxiliari, & communem in omnibus facere legem, quatenus præpositis operi tabellionum, ipsis per se omnibus modis injungatur documentum, ut dum dimittitur, intersit, & non aliter imponatur chartæ completio.* Not. tamen i. si per infirmitatem ipse non posset, de consensu partium, & Judicis Autoritate, per alium vel confici; vel si ceptum est, absolvi potest, ex *c. cum P. 15. h. t.* ubi Gregorius IX. *L. Tabellioni rescribens: cum P. Tabellio, inquit, morte præventus, quædam non perfecerit instrumenta, quæ in nota redacta fuerant ab eodem: Ad petitionem eorum, ad quos pertinent, auctoritate ordinarii Judicis poteris ea fideliter in in publicam formam redigere, habitura per hoc perpetuam firmitatem.* Ex quo colligitur, requiri, quod partes ad hoc citentur; vel ea, interest, transcribi exemplar; sic Covarruvias *pract. c. 21. n. 6.* & alii; quamvis pluribus exceptionibus (hanc citationem in illis non exigi) firmet Barbosa in *dict. c. 15. n. 3.* quando exemplar transcribitur. Collig. 2. Notario mortuo alium Notarium substitui posse, qui acta ab illo, inserta Protocollo (non autem alia) in solemne instrumentum redigat; ad quod exigitur, ut id fiat auctoritate Judicis, de consensu partium, quin de suo aliquid addat, vel demat, ex his, quæ Antecessor Protocollo inseruit, extensis abbreviaturis sibi notis, & appositis clausulis solitis,

solitis, quas Protocollum indicare voluit per clausulam, & cetera. Requiritur tamen, quòd Notarius protocollum partibus ostendat prius, quàm in formam redigat, id, quòd aliqui dicunt, *consultum esse*; Imola verò in *dict. c. 15. n. 2. de necessitate*, Abbate hoc negante *ibid. n. 4.* quòd non extet ullum jus id præcipiens.

1800. Not. præterea, valere instrumentum ab uno ex contrahentibus *compositum*, à Notario solum *descriptum*, & in publicam formam *reductum*; nam per subscriptionem censetur illi tribuere auctoritatem suam, modò, si quis ex compositione irrepisset defectus, ritè perpensis omnibus emendaverit. *Protocollum* porrò, ex partium rogatione scriptum, fidem facit de actis, si ita scriptum sit, ut ex eo, quæ acta sint, plenè intelligi possint, uti docet Imola *hic n. 3.* Felinus *n. 1.* nam *protocollum*, cum originale sit, præcipuam fidem mereri debet; quandoquidem ad illud recurrendum est, si de instrumento, quòd ex protocollo conficitur, dubium incidat, *c. quoniam 11. de probat.* quamobrem Notarii protocollo servare debent, ut monet Felinus *hic n. 2.* Durandus in *speculo l. 2. p. 2. de instrum. edit. §. 8.*

1801. Not. 2. scripturam aliquando requiri ad substantiam actus, quandoque solum ad probationem; hinc, ubi scriptura est de substantia negotii, necesse est illam legi coram partibus, & testibus; *coram illis*, ut saltem tacitè approbent, vel saltem non contradicant, cum consentire debeant in omnia ejus substantialia, inter quæ est consensus partium in scripturam, conformem earum intentioni, quòd præstare non possunt, nisi eam legi audiverint. Dixi, *ubi scriptura est de substantia actus*, seu contractus; si enim solum exigatur *causa probationis*, & sine illa substantialiter perfectus sit, id non requiritur; cujus ratio est à paritate testium, qui fidem faciunt propter suam auctoritatem, non ex voluntate, & approbatione partium, præsertim ubi testes sunt integri; sed ubi scriptura non est de substantia contractus, instrumentum super eo confectum à

Notario pariter integrum est, & ab eo auctoritatem habet, non à voluntate, & approbatione partium: ergo; secus tamen dicendum foret, si partes, vel alteruter contrahentium id prius prælegi postulasset; neque per hoc, quòd tale instrumentum fiat *rogatu partium*, rectè dicitur, eas contrahere sub conditione *suspensiva*, dum scriptura fiat, & legatur; nam si voluissent, expressissent.

Not. 3. fieri posse, quòd actus, super 1802. quo conficiendum est instrumentum, pendeat, vel ab unius tantum voluntate, vel utriusque; *si primum?* (qualiter fit in aditione hæreditatis, vel ejus repudiatione, protestatione, &c.) sufficit, Notarium ab illo rogatum esse; cum non debeat esse in alterius potestate (fortassè non consensuri) instrumenti confectioem impediri: *Si secundum?* necesse est, consentire illum, qui gravatur, seu de cujus præjudicio agitur; si recusaret, in defectu instrumenti probatio fieri deberet per testes; etiam receptos ante litis contestationem ad perpetuam rei memoriam, ubi huic locus est. Unde notandum, vim instrumenti à Notario conficiendi pendere quidem ab auctoritate Notarii, sed restricta, ut pendeat à voluntate rogantis, seu exigentis confectioem instrumenti, ut notat Haunold. *tom. 5. tr. 4. n. 385.* intellige, ubi actus, super quo conficiendum est instrumentum, pendet à voluntate hominis; si enim à natura, seu casu non libero, intervenire debet etiam Judicis auctoritas, ut colligitur ex *L. Prætor. ff. de edendo.*

Not. 4. Notarium, rogatum, ut con- 1803. ficiat instrumentum super aliquo actu gesto, vel contractu celebrato, non posse recusare suam operam; cum in ordine ad hoc habeat officium; an autem præsumatur rogatus? quando id ex ipso instrumento nec deductivè constat? variant Authores; negantibus quibusdam; quòd sit solemnitas extrinseca consistens in facto; factum autem non præsumitur; aliis negantibus, quòd (*Notarium esse rogatum*) non sit solemnitas instrumento publico extrinseca, cum pertineat ad actum, qui

est de officio Notarii, & necessarium fit, ut hi, qui curarunt instrumentum confici, possint uti ad probandum actum in eo descriptum; nec posse præsumi Notarium prætermisisse, quod vi officii, & jure præstare debet; quod tamen fieret, si non rogatus conficeret instrumentum.

§. 2.

De requisitis ex parte instrumenti publici.

1804. SOlennitates, quæ se tenent ex parte instrumenti, sunt sequentes 1. ut in eo fiat invocatio divini nominis; 2. annus currens tempore contractûs initi, vel rei, super qua conficitur instrumentum; 3. indictio; 4. dies; 5. contractus, vel actus ipse; 6. nomen Papæ, vel Imperatoris, aut Regis; 7. locus; 8. testes; 9. nomen, & signum, seu sigillum Notarii; hæc Arnoldus Corvinus in *l. 3. juris canon. tit. 29. ex Speculatore de instrument. edit. §. 2.* & alii communiter. Circa has solemnitates præmittendum, quod habetur in *c. inter dilectos 6. h. t.* quod satis prolixum continet sequentem casum, ex quo plura ad præsentem materiam resolvi possunt. Lite motâ inter Abbatem de Scozula, & Procuratorem Archiepiscopi Mediolanensis, Abbas petebat Monasterio suo restitui portum Scozulæ, aliasque possessiones, super quibus pro ipso in possessorio pronuntiavit Episcopus Veronensis. Allegabat autem 1. privilegium Luitardi Comitis, & Episcopi Lucani, qui hæc omnia donaverant; 2. instrumentum sententiæ Archiepiscopi Mediolanensis, qui ex delegatione Ludovici Imperatoris contra Luitardi nepotem super his pro Monasterio pronuntiavit; 3. privilegia Rom. Imp. præsertim Henrici IV. qui ista confirmaverant; 5. instrumenta locationum, quas fecerant Abbates: 6. denique testes, quod Monasterium à 50. annis, & supra, ista possederat, ipsamque factæ à Luitardo donationis publicam famam.

1805. Sed contra privilegium donationis objiciebantur, consumptio indictio- nis, & in charta vetustissima, scriptura

recentior; Sigilli forma suspecta, quod magis videretur esse Imperatoris, quam Episcopi; in nomine *Luitardi* duarum Literarum deletio, ut magis referret *Lotarium*; Cera sigilli interior vestutissima, exterior recens, & mollis; sub cera vetusta charta perforata, & glutino novæ ceræ conjuncta; in cæteris privilegiis paria vitia, præterquam in privilegio Henrici, quod tamen non erat publicâ manu confectum, nec sigillum habebat authenticum. Instrumentum quoque sententiæ Archiepiscopi Mediolanensis erat suspectum, tum ob lituras, tum quia subscriptio non videbatur Notarii &c. neq; hujus sententiæ fiebat mentio in privilegiis Imp. Porro hæc sententia præjudicare non potuit Archiepiscopatu Mediolanensi, utpote res acta inter alios, neq; attestaciones testium, utpote inter alias personas, & in alio judicio recepta. Deniq; privilegium Henrici ex forma petitoris erat confirmatorium, ac per hoc illæ possessiones per illius privilegium non poterant intelligi *donatae*, sed *confirmatae*. Cum igitur confirmatorium tantum extiterit, si principale (id est *donatio*) non tenuerit, ergo nec accessorium, id est, confirmatio. Per instrumenta verò locationis, nec proprietas, nec locatio plenè probata est. His ergo perpensis, cum legitimè probata non fuerint, quæ putabantur, ad Monasterium pertinere, procuratorem nomine Archiepiscopi, & Ecclesiæ Mediolanensis ab impetitione Abbatis duxit absolvendum, quia *cum obscura jura sunt partium, consuevit contra eum, qui petitor est, judicari*; quibus positis:

Prætermittimus hic ea, quæ alii annotant ad hoc c. qualia sunt, tribus modis posse aliquem esse Episcopum, simul & Comitem, vel Ducem, nempe ubi Comitatus est annexus Episcopatu; deinde, si Comes retentâ administratione fiat Episcopus; demum ratione sanguinis, seu familiæ; jus enim Nobilitatis non amittitur susceptione sacri ordinis, aut statûs etiam religiosi, ut cum Tiraquello *de Nobilitate, c. 26. à n. 3.* tradit Sanchez, *tom. 2. moral. l. 7. c. 12. à n. 13.* prætermisissis, in-